

SLOVENSKEM ŠTAJERSKEM. Kot odgovorna sodelavka za slovenski del Internationale volkskundliche Bibliographie (Basel) je prispevala za l. 1973 67 in za l. 1974 42 v nemščini redgiranih listkov z bibliografskimi podatki o pomembnejših etnoloških objavah na slovenskem področju. — Za „Demos“, ethnographische und folkloristische Informationen (Dresden), je napisala o etnoloških objavah v SRS 15 (nemških) referatov. — Dr. N. Kuret je urejal zbrano dopolnjeno gradivo o maskah na Slovenskem in se lotil njegovega kompleksnega študija: najprej najstarejše plasti — živalskih mask. — V pustnih dneh je sekcija organizirala sistematično fotografiranje nekaterih redkejših pustnih likov na terenu; jeseni l. 1975 pa na prošnjo Društva slovenskih prevajalcev pripravila manjšo razstavo na Bledu, posvečeno spominu 150-letnice A. Š. Drabosnjaka.

SEKCIJA ZA MATERIALNO KULTURO je raziskovala na terenu občasno naseljene stavbe. Dr. T. Cevc je s tem v zvezi obiskal vinogradniško vas Drašiče v Beli krajini, gozdne delavce v kočevskih gozdovih, Gorje pri Bledu in nekajkrat Koprivo na Krasu in okoliške vasi. Večino zbranega gradiva predstavljajo fotografski in dia-posnetki okroglih kraških „hišk“ in vinskih hramov. — Dr. T. Cevc je sodeloval tudi v pripravah za izdajo publikacije *Les v arhitekturi Jugoslavije*, ki jih vodi Medakademij-ski odbor v Beogradu.

Knjižnica se je v l. 1975 povečala za 706 enot, posebno bogastvo pa je pridobitev knjižnice (+) dr. B. Orla, nekdanjega ravnatelja SEM. Bibliotekarka S. Zemljič-Golob je skupaj s H. Ložar-Podlogar sodelovala tudi v pripravah za etnološko dokumentacijo.

Vsi imenovani razen dr. N. Kureta in S. Z. Golob so se udeležili 8. posvetovanja skupine „Alpes Orientales“ na Ravanci v Reziji s temo: Izseljenstvo v življenju in izročilu Vzhodnih Alp.

M. Stanonik

GLASBENO NARODOPIISNA SEKCIJA ISN SAZU

Terensko delo je bilo usmerjeno predvsem na nekatera doslej še neraziskana območja v Sloveniji in pri slovenski manjšini in Italiji, razen tega na ljudsko umetnost pritrkavanja na zvonovih. Obiskani so bili naslednji kraji: Gaberje pri Dobrovi (3. jan.), Dobropolje (12. jan., 30. marca, 5. apr., 19. okt.), Celje (16. jan.), Šentvid p. Planini (26. jan.), Beneška Slovenija (Črni vrh, Erbeč, Kal. Špekona-Štupca) in Goriško (Gorica, Gabrje, Renče) (8.–12. febr.), Zabukovje na Kozjanskem (16. mar.), Črni vrh in Marsin v Ben. (22. in 23. mar., 13. apr.), Adlešiči (25. mar.), Zelenbreg, Strajna, Šentanel (25. in 26. apr., 25. maja), Žuniči p. Prleki (18. maja), Črnuče (1. jun.), Šmarje p. Jelšah (6. jul.), Vipava in okolica (6., 13. 20. jul., 7. sept.), Lenart v Slov. gor. (12. in 13. jul.), Ravne na Kor. (22. in 23. nov.). Novonabrano in od drugih ustanov poslano gradivo obsega blizu 500 primerov.

Sodelavci sekcije so pomagali pri skupni akciji slovenskih etnologov za izdelavo vprašalnic za Etnološko topografijo slovenskega etničnega ozemlja. V. Vodušek je sourednik pri publikacijah teh vprašalnic.

Začele so se priprave gradiva za 3. knj. izdaje „Slovenske ljudske pesmi“, za RTV-serijo „Slovenska zemlja v pesmi in besedi“ pa je bilo pripravljenih 15 polurnih oddaj.

Sekcija je kot ustanova članica mednarodne organizacije „International Folk Music Council“, in njeni sodelavci so se tudi kot posamezniki udeleževali raznih mednarodnih akcij in strokovnih posvetovanj („Alpes Orientales“ v Reziji 4.–7. jun., vseh pet, štirje z referatom; Simpozija za raziskavo ljudskih balad v Holandiji 10.–12. jul., Z. Kumer z referatom; kongresa SUFJ na Žabljaku v Črni gori 28. sept. do 1. okt., M. Ramovš, M. Terseglav), pomagali so strok. odboru „Smotre folklor“ v Zagrebu (Z. Kumer, M. Ramovš), opravili vrsto strokovnih predavanj (Z. Kumer na muzikol. odd. fil. fak., na Akad. za glasbo in na muzikol. odd. univerze v Innsbrucku; M. Ramovš na Seminarju za vodje folk. skupin pri ZKPO in na Sred. baletni šoli; M. Terseglav za podružnico Slavist društva v Novi Gorici in za gimnazijo ter ekon. sred. šolo v Kopru; V. Vodušek na pevovodskem seminarju v Kopru), ter bili člani mednarodnih žirij (Z. Kumer za „Europa -Preis fur Volkskunst“, J. Strajnar za „Prix de musique folkloriques de radio Bratislava“).

V. Vodušek

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ V LJUBLJANI

Poleg rednega notranjega muzejskega in terenskega dela je našemu muzeju v letu 1975 uspelo vsaj začasno rešiti dvoje najbolj perečih problemov: vprašanje delovnih prostorov za kustose in vprašanje depojskih prostorov. S finančno podporo (posojilom Ljubljanske kulturne skupnosti) smo največjo razstavno dvorano pregradili po višini in v spodnjem delu pridobili štiri nove delovne prostore, prostor za knjižnico ter prostor za predavanja. Nad njimi je ostala po kvadraturi nezmanjšana površina; to smo s predelnimi panoji uredili v primeren razstavni prostor. Ustrezni delovni pogoji za nekatere strokovne uslužbenke so se s tem po več kot treh desetletjih premaknili z mrtve točke, vprašanje delovnih prostorov tehničnega oddelka, knjižnice in uprave pa ostaja nadalje nerešeno. Tudi razstavni prostori za stalno etnografsko razstavo ostajajo del kompleksnega nerešenega stanja in razvoja osrednjega etnografskega muzeja.

Rešitev depojskih prostorov prav tako lahko prikažemo z dveh nasprotujočih si gledišč. Izpraznili smo neprimerne podstrešne prostore, kjer smo ob neizogibnem prašenju ter vroči poletni strešni pripeki hranili vse drobne predmete iz gospodarstva, obrti in notranje hišne opreme; prav tako podstrešni depo za tekstil in s tem pridobili še en delovni prostor za kustosa in tudi največji depo v Moderni galeriji, kjer smo že skoraj dvajset let ovirali razvoj te ustanove, hkrati pa s pomožnimi lučmi iskali predmete v skrinjah in omarah, toda vse te predmete imamo sedaj zunaj Ljubljane, daleč od razstavnih in delovnih prostorov, v bivšem uršulinskem samostanu v Škofji Loki. Selitev je zahtevala veliko napora (nad dvesto voženj z muzejskim kombijem) in izredne zavzetosti muzejskega tehničnega oddelka še posebej zato, ker je bilo treba obnoviti tudi prostore v samostanu, jih v pritličju zavarovati pred vlago, popraviti tla, električno napeljavo, zapiranje oken in vrat, to preplekati in še kaj. Okoli 15.000 muzejskih predmetov je sedaj v novih, svetlih in suhih prostorih, toda razloženi so po tleh, ker je za ustrezne kovinske police, za omare, panoje in drugo opremo zmanjkalo denarja. Z izselitvijo „Elre“ in zasebnih strank iz samostana smo v zadnjem času pridobili še okoli 400 m² prostorov, obenem pa prevzeli veliko skrb za vzdrževanje stavbe, ki ima med drugim dotrajano streho, da ne omenjamo fasade.

Ob selitvi predmetov je tehnični oddelek izkoristil priložnost za čiščenje in pregled predmetov ter ločil dobro ohranjene od poškodovanih in okuženih. Ti so bili nato premazani s sredstvom proti lenim zajedalcem. Poleg tega je bilo v muzeju restavriranih še 195 lesenih in kovinskih ter 160 tekstilnih predmetov.

Muzej je svoje zbirke v tem letu povečal za 566 predmetov, med katerimi je posebej pomembna zbirka predmetov notranje hišne opreme iz Prlekije. Poleg tega smo poskrbeli za nabavo predmetov, ki bodo na razstavi predstavili ljudsko kulturo idrijskih rudarjev.

Strokovna muzejska knjižnica je v tem letu pridobila 540 novih knjig in revij, dopolnjevala je hemeroteko, rednim naročnikom in v zamenjavo doma in v tujini pa je odposlala 670 izvodov Slovenskega etnografa XXV–XXVI, ki ga je izdal muzej v tem letu. Arhivski oddelek je s pridobitvijo nove kovinske kartotečne omare dobil možnosti za ureditev terenskih zapiskov, se pravi za razvrstitev kartotečnih listov z zapisi po krajevni in stvarni razporeditvi. Doslej jih je vložil nad 16.000. Vse inventarne knjige (13) smo dali v mikrofilmanje, s čemer smo nekako zavarovali dokumentacijo muzejskih zbirk. Fototeka se je povečala za okrog tisoč fotografij z negativni ter za 750 barvnih diapozitivov. Inventariziranih je bilo 325 predmetov.

Pripravili in odprli smo sedem razstav, od katerih smo jih pet pripravili sami, dve pa dobili v zameno z muzeji drugih republik. Gostujoči sta bili razstavi „Nakit iz Srbije“ in „Les in človek“ (Hrvaška). Doma pripravljene so bile naslednje razstave: „Savinjsko splavarstvo“ in „Slovenska ljudska kultura“ (v Ljubljani), „Z žlico po svetu“ in „Kultura Indijancev Ojibwa v 19. stoletju“ (v Goričanah) ter „Vraževerje na Slovenskem“ (v gradu Bogenšperk pri Litiji). Razen tega smo sodelovali pri večji mednarodni razstavi v Belgiji. Pripravljamo naslednje razstave: „Gostilne na Slovenskem“, „Življenje idrijskih rudarjev“, „Slovenska ljudska umetnost“, „Lesne obrti na Slovenskem“, „Vzajemna pomoč na vasi“, „Nakit Afričanov“ in razstava o Romih. Z razstavami so tesno povezana raziskovanja, med katerimi je raziskovanje življenja idrijskih rudarjev in nakita Afričanov že končano.

Potrebno skrb in pozornost je muzej posvečal tudi depandansam zunaj Ljubljane, tako muzeju lončarstva na Podsmreki, Jurčičevemu muzeju na Muljavi, Adamičevi rojstni hiši v Blatu pri Grosupljem in muzeju v Goričanah.

Naše razstave v Ljubljani in drugod si je ogledalo 45.500 obiskovalcev, muzejski kustosi pa so imeli vrsto predavanj, sodelovali so pri sestavi vprašalnic za etnološko topografijo ter mnogim dijakom, študentom in drugim interesentom pomagali s strokovnimi nasveti.

30. obletnico osvoboditve je muzej proslavil z otvoritvijo pomembnejših razstav, na desetih rednih sejah delovne skupnosti pa smo obravnavali delovne in finančne načrte muzeja, se pogovarjali o rednem delu in potrebah kakor tudi reševali širša družbena vprašanja kot na primer vključevanje v stabilizacijski program, samoprispevki in podobno.

F. Šarf

RIBNIŠKI MUZEJ V RIBNICI ima doslej nameščeni zbirki lončarstva in suhe robe ter zgodovinske slike ribniškega in okoliških gradov. Urejanje zbirk je odvisno od sredstev, ki jih gospodarstvo zbira za kulturne namene. Če bi kultura sama ustvarjala zadovoljiva finančna sredstva, bi tudi sama odločala programe dela in potrebe, ki jih dejavnost ali zbirka potrebuje.

V letu 1975 smo predvidevali, da se bo začelo strokovno raziskovanje izdelovanja suhe robe — to bi opravili strokovnjaki Slovenskega etnografskega muzeja iz Ljubljane. Zaradi pomanjkanja predvidenih finančnih sredstev se bo vsa akcija premaknila v leto 1976.

Enako je z nameščanjem strokovnih kadrov — ker ni zato potrebnih finančnih sredstev, si pomagamo s strokovno pomočjo SEM.

Arko Janez

POKRAJINSKI MUZEJ V KOČEVJU ima manjšo zbirko etnoloških predmetov, vendar vam števila ne moremo navesti, ker predmeti niso inventarizirani. V letu 1975 smo nabavili inventarno knjigo za etnološke predmete. V načrtu smo imeli inventarizacijo in preparacijo vsaj nekaterih predmetov. Ker naša ustanova nima etnologa smo to delo načrtovali z zunanjim sodelavcem. Vsega tega ni bilo moč izvesti zaradi premajhnih finančnih možnosti.

Delavka muzeja je izpolnila vprašalnico in se udeležila s Fanči Šarfovo terenskega ogleda o izdelovanju skodel na Kočevskem.

Margareta Hirschback-Merhar

DOLENJSKI MUZEJ, NOVO MESTO

Etnološki oddelek pri Dolenjskem muzeju zaradi pomanjkanja prostora svojih zbirk nima razstavljenih, ampak jih hrani v primernem depozu.

Od 1. marca 1974 dalje oddelek nima etnologa. Tako je dobro zastavljeno delo Janeza Bogataja, tedanjega kustosa za etnologijo, ostalo nedokončano. Dokumentacijo in gradivo je formalno prevzela Slavka Ložarjeva.

V letu 1975 je muzej nadaljeval z raziskavo mlinov in žag s pomočjo študenta etnologije Andreja Dularja, ki je evidencialni, opisal in fotografiral 13 objektov ob potoku težka voda. Pridobil je tudi nekaj arhivskega gradiva.

Raziskave mlinov in žag se bodo nadaljevale v letu 1976 z ekipo študentov etnologije. Potrebna finančna sredstva so zagotovljena.

V letu 1975 je bilo nabavljenih 10 predmetov. Etnološka knjižnica se je povečala za 7 publikacij.

STANJE ETNOLOŠKE ZBIRKE OB KONCU LETA 1975: 490 predmetov v depozu, 433 zapisov, 223 risb, 171 diapozitivov in 1346 fotografij.

Slavka Ložar

BELOKRANJSKI MUZEJ V METLIKI še vedno nima nastavljenega etnologa, zato je bilo opravljenih le nekaj manjših akcij, pri katerih je sodeloval tudi domačin — študent etnologije.

Muzej je v zadnjem letu pridobil 27 etnoloških predmetov, urejena je bila fototeka in diateka do leta 1974 ter za oboje napravljeno tematsko in krajevno kazalo. V krajevni muzejski zbirki v Semiču je bilo inventariziranih 126 etnoloških predmetov. Na terenu so bila manjša raziskovanja, in sicer o svetilih v Beli krajini, o piparstvu in pletarstvu.

Jože Dular

POSAVSKI MUZEJ V BREŽICAH je v letu 1975 razen rednega vzdrževanja predmetov v zbirkah izvedel še nabiralno akcijo etnoloških predmetov na Planini v Gorjancih. Pri tej akciji smo v Brezju nad Podbočjem odkrili popolnoma ohranjeno leseno stanovanjsko stavbo s črno kuhinjo ter dvema prostoroma, ki ima v kletnem delu starinsko kovačnico. Ta stavba bo predvidoma v letu 1977 urejena, v njej bo popoln hišni ter kovaški inventar ter bo kot „muzej in situ“ na ogled javnosti.

Mitja Guštin

POKRAJINSKI MUZEJ CELJE (Muzejski trg 1) se je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v letu 1975 omejil predvsem na urejanje inventarnih knjig in kartoteke. Predmete, ki jih je muzej pridobil v tem letu smo zbirali predvsem po naslovih lastnikov, ki nam jih je javil Zavod za spomeniško varstvo Celje. Po potresu leta 1974 na Kozjanskem je ekipa Zavoda za varstvo spomenikov Celje zapisovala namreč tudi naslove tistih, ki so bili pripravljeni odstopiti razne predmete. V tem letu smo pridobili 41 predmetov, precej pa jih imamo evidentiranih in jih bomo odkupili leta 1976.

Tudi v letu 1975 smo nadaljevali priprave za postavitve stalne etnološke zbirke v muzeju. Ker je to povezano s preureditvijo pritličja Stare grofije, je vprašanje, kdaj bo zbirka res postavljena, saj muzej zaenkrat za to delo nima sredstev.

Šlibar Vladimir

ETNOGRAFSKI ODDELEK POKRAJINSKEGA MUZEJA V MARIBORU

Ker na razpisano mesto kustosa etnologa v letu 1975, kakor tudi že v letih 1973 in 1974, nismo dobili ustreznega kandidata, smo pogodbeno zaposlili na to mesto študentko etnologije Vero Peklar.

Delo tov. Peklarjeve je obsegalo skrb za vzdrževanje zbirke, depoja in dokumentacije etnografskega oddelka muzeja, opravila je več neraziskanih ogledov, obenem je bila zaposlena kot muzejski vodič. S koncem junija 1975 je zaradi porodniškega dopusta zapustila našo ustanovo.

Pripominjamo, nikakor ni naša krivda, da smo že dlje brez etnologa. Prav neverjetno se sliši, vendar je res, da se v zadnjih dveh letih kljub našemu razpisu nihče ni resneje zanimal za delo v muzeju, čeprav ima le-ta, kakor je znano, na skrbi obsežno in še dokaj neraziskano etnološko področje. V zvezi z namestitvijo se je ustanova nekajkrat obrnila na oddelek za etnologijo na fakulteti, vendar so bila tudi ta prizadevanja brezuspešna.

Oddelek v muzeju je pridobil v letu 1975 5 lončenih posod, lesen žličnjak in 2 ljudski plastiki.

Poleg slovenske in jugoslovanske strokovne literature prejema muzej še etnološka glasila iz ČSSR in Madžarske.

A. V.

ETNOLOŠKI ODDELEK POKRAJINSKEGA MUZEJA V PTUJU

Etnološka zbirka je že nekaj let zaprta in nedostopna obiskovalcem, zato smo se lotili ureditve razstavnih prostorov. Pri tem smo naleteli na objektivne težave. Morali bi preurediti poslopje nekdanje grajske žitnice, finančna sredstva pa tako velikega dela ne dopuščajo. Nadaljevali smo z zbiranjem in odkupom predmetov na terenu za izpopolnitev zbirke: lončenih in kovinskih posod raznih oblik in velikosti, burkel, likalnikov, kolovratov, izdelkov ljudske umetnosti itd.